

Leeshoek met kleed als verbrede schoot. Locatie: Kober Kinderopvang, interieurontwerp Simone Sorber.

Anders naar ruimte leren kijken

Dat de inrichting van de groepsruimte invloed heeft op het spel van kinderen en daarmee op het werk van de pedagogisch professional is inmiddels geen verrassing meer. Toch gaan we ervan uit dat iedereen met een catalogus in de hand een prima ingerichte ruimte kan realiseren. Echter, het ontbreekt vaak aan samenhang met de overige groepsruimtes en aan een eigen uitstraling van de organisatie. | Simone Sorber

Bouwhoek bij Kober Kinderopvang, interieurontwerp Simone Sorber.

Betreft het pedagogisch professionals die het leuk vinden om ruimte in te richten en er ook nog gevoel voor hebben, dan ziet die ene ruimte er mogelijk inspirerend uit. Maar het ontbreken van samenhang en eigen uitstraling frustreerde mij toen ik 25 jaar geleden begon in de kinderopvang als 'kunstenaar op de groep'.

Ik coachte pedagogisch professionals in het begeleiden van het creatieve proces van de kinderen. Al snel kwam ik erachter dat de inrichting de kinderen niet genoeg stimuleerde en dat ze niet betrokken bleven in hun spel.

Na meerdere experimenten ben ik de knelpunten van de pedagogisch professionals gaan onderzoeken en heb ik een ontwerp gemaakt van mijn 'ideale' hoeken, in hún ruimtes. Toen viel het kwartje. Ik moest niet alleen uitleggen en voordoen, maar alles ook visueel maken voor de pedagogisch professionals.

Zo konden de professionals zich een voorstelling maken en beter inzien hoe een ruimte voorwaardenscheppend kon worden. Kinderen kwamen nu wel in de juiste 'flow' tijdens hun spel. Ik liet zien dat het meubilair moet aansluiten bij het kind in maatvoering en kinderen sturen in waar ze iets kunnen pakken en opruimen, zonder te overprikkelken.

Omgevingspsychologie

Als de hele indeling van een ruimte klopt, verspreiden kinderen zich automatisch over de ruimte en kunnen ze in de hoeken ongestoord en geconcen-

treerd spelen. Dan functioneert de ruimte als de welbekende 'derde pedagoog' (Loris Malaguzzi). Ik besepte steeds meer dat je het gedrag en welbevinden van mensen kunt beïnvloeden door middel van ruimtelijke inrichting.

Dit maakte dat ik, na 17 jaar te hebben gewerkt als pedagogisch interieurontwerper, me hier recentelijk nog verder in heb verdiept, tijdens de masterclass omgevingspsychologie aan de UvA. Het belang van de gebruiker horen, het gedrag van mensen in ruimtes observeren, de pijnpunten analyseren, het geeft zoveel ingangen en mogelijkheden om tot een inrichting te komen. En zelfs om meubels te ontwerpen die je ondersteunen.

'Blind' raken

Het is fascinerend hoe een ruimte je energie naar beneden of naar boven kan brengen. Vergelijk bijvoorbeeld het contrast tussen een puur functionele wachtkamer of de gemeenschappelijke ruimte van een verzorgingshuis eens met een goed ingericht, trendy restaurant in een verrassende oude fabriekshal. Die laatste, vol met planten, leuke zitjes en sfeervolle verlichting, zorgt ervoor dat je er graag naartoe gaat, mensen uitnodigt mee te gaan en er zelfs ideeën voor thuis of werk opdoet.

Kortom, zulke ruimtes inspireren zonder te overprikkelken. En dat is wat je kinderen ook wilt laten ervaren als ze de ruimte binnenkomen waar ze het grootste deel van de dag zullen zijn.

Hoe krijg je dat voor elkaar? Vaak ben je zelf 'blind' geworden voor de ruimte waarin je werkt. Hier zie ik een perfecte taak voor de pedagogisch coaches om de pedagogisch professionals mee te nemen en met andere ogen naar hun ruimte te laten kijken.

Laat pedagogisch medewerkers bijvoorbeeld foto's van de ruimte maken en die op een andere plek terugkijken. Het liefst met iemand naast zich die de desbetreffende ruimte helemaal niet kent, zoals een partner of familielid. Laat die ander benoemen wat hij of zij ziet. Meestal ga je dan zelf ook meteen met

andere ogen naar je ruimte kijken. Dan vallen bijvoorbeeld de lege dozen op de kasten op, of de overdaad aan kleur en knutsels die overal hangen.

Huiselijkheid

De meeste organisaties streven naar een huiselijke uitstraling om kinderen zich emotioneel veilig te laten voelen. Vraag jezelf af hoe je dit thuis doet. Sfeer maak je thuis vaak met planten en verlichting. Je hangt bijvoorbeeld een lamp boven je eettafel of in de zithoek. Zo creëer je direct een (persoonlijk) accent.

En kijk eens in de woonbladen. Combineer wat je ziet en voelt met hoe kinderen spelen en kijken. Een kind speelt veel op de vloer en gebruikt daarbij zijn hele lichaam. Hoe fijn is het als daar een kleed ligt? En wat blijkt... een rond kleed heeft meer aantrekkingskracht dan een rechthoekig kleed. Ga je als pedagogisch professional op dat kleed zitten, dan werkt het als een 'verbrede schoot'. Kinderen hebben het gevoel dat ze gezien worden en blijven langer betrokken bij hun spel.

Ondersteunende tips

De pedagogische basis met de vier doelen van Marianne Riksen-Walraven vormen een perfect houvast om tot een goede inrichting te komen en je eigen huisstijl te ontwikkelen. Probeer in afbeeldingen te laten zien hoe je het kind de mogelijkheid biedt zich emotioneel veilig te voelen, hoe je het de mogelijkheid geeft om persoonlijke competenties te ontwikkelen, sociale competenties te ontwikkelen, en waarden en normen bij te brengen. Als je dat in afbeeldingen kunt pakken en analyseert, ontdek je vanzelf hoe je inrichting eruit moet gaan zien.

Wat je vaak ziet, is dat pedagogisch professionals regelmatig hun ruimte omgooien om het voor de kinderen weer uitdagend te maken. Dat is meestal een teken dat de ruimte niet goed in balans is. Als een ruimte goed is ingericht op basis van de vier doelen, ontstaat die behoefte niet.

Ook voor het kind is het beter als het zich

> niet elke twee maanden opnieuw hoeft te oriënteren. Dat is net zo frustrerend als wanneer wij een supermarkt binnenlopen die net weer verbouwd is. Dit neemt niet weg dat je de hoeken af en toe een ander thema kunt geven of regelmatig ander materiaal kunt neerzetten.

Een tip die het inrichten ondersteunt, is om niet alles wat opgeborgen moet worden in kasten op de grond te zetten. Dat kost alleen maar vierkante meters. Maak gebruik van hangkasten, waar je bijvoorbeeld een fijne sttafel onder kunt zetten (helpt direct ook tegen het stoten). Gebruik de lage kasten voor spullen die de kinderen direct mogen pakken. Zo doseer je de prikkels en kun je het spel

van de kinderen pedagogisch verantwoord aanvullen met materialen die hoger opgeborgen zijn.

Trends

Mijn vak als interieurontwerper is en blijft boeiend, zeker als je naast de bevindingen van de gebruiker ook de behoeftes en trends volgt die in de wereld ontstaan. Dan gaat het niet om welk behang 'in' is, dat zijn slechts tijdelijke trends. Denk eerder aan de universele behoefte aan rust in deze hectische wereld en daarmee ook de behoefte aan natuur, de zorg voor de wereld en de kinderen door middel van duurzaamheid. Of aan de behoefte aan authenticiteit in

de wereld van AI, waar de grens tussen werkelijkheid en 'fake' steeds meer vervaagt.

Als pedagogisch coach, locatiemanager of directeur kun je op dit gebied goed luisteren naar waar de pedagogisch professionals tegenaan lopen. Zie wat hun behoeftes zijn in hun ruimte, luister naar wat zij zeggen over de behoeftes van kinderen en ouders. Als je medewerkers betrokken worden, zal de inrichting ook langer standhouden en door iedereen gedragen worden. Vanuit de omgevingspsychologie is dat de basis om tot een goed werkend interieur te komen.

Simone Sorber is pedagogisch interieurontwerper. Meer info op simonesorber.nl